

Sygn.akt. III RC 355/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodnicząca sędzia Justyna Szczepkowska

Protokolant st. sek. sąd. J. K.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 marca 2020 r. w G.

sprawy z powództwa małoletniej O. C. reprezentowanej przez matkę W. L.

oraz z powództwa W. L.

przeciwko pozwanemu P. C.

o alimenty oraz zwrot kosztów związanych z ciążą i porodem

- I. zasądza od pozwanego P. C. na rzecz małoletniej powódki O. C. alimenty w wysokości **650 zł /sześćset pięćdziesiąt zł/** miesięcznie, poczynając od dnia 24 lipca 2019 r. płatne do dnia 10-go każdego miesiąca z góry do rąk matki W. L.;
- II. oddala powództwo małoletniej powódki w pozostałym zakresie;
- III. zasądza od pozwanego P. C. na rzecz powódki W. L. kwotę 1500 zł /tysiąc pięćset zł/ poczynając od dnia 24 lipca 2019 r.;
- IV. zasądzoną w pkt. III należność główną rozkłada na 3 (trzy) raty, każda rata po 500 (pięćset) zł, przy czym każda rata będzie płatna do dnia 30-go każdego miesiąca, począwszy od następnego miesiąca po uprawomocnieniu się wyroku;
- V. oddala powództwo powódki W. L. w pozostałym zakresie;
- VI. nie obciąża powódek i pozwanego kosztami procesu;
- VII. nie obciąża pozwanego kosztami sądowymi;
- VIII. przyznaje ze Skarbu Państwa na rzecz adw. G. S. wynagrodzenie w kwocie 2400 zł zwiększone o stawkę podatku VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódkom z urzędu;
- IX. nadaje wyrokowi w pkt. I rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt III RC 355/19

UZASADNIENIE

Małoletnia powódka O. C., reprezentowana przez matkę W. L., wniosła pozew przeciwko P. C. o alimenty w kwocie 1.600 zł płatne z góry do 10-tego dnia każdego miesiąca. Ponadto wniosła o udzielenie zabezpieczenia poprzez zasądzenie od pozwanego na czas trwania postępowania alimentów w kwocie 1.600 zł miesięcznie. Jednocześnie powódka W. L. wniosła o zasądzenie od pozwanego P. C. kwoty 3.000 zł tytułem zwrotu kosztów związanych z ciążą

i porodem oraz zwrotu kosztów trzymiesięcznego utrzymania matki w okresie połogu.

W piśmie procesowym z dnia 21 listopada 2019 r. powódka sprecyzowała swoje żądanie zwrotu wydatków związanych z ciążą i porodem poprzez zasadzenie na jej rzecz kwoty 2070 zł związanych z kupieniem przez nią części wyprawki dla dziecka oraz kwoty 3000 zł z tytułu pokrycia wydatków związanych z ciążą i porodem oraz kosztów związanych ze szczególnym wyżywieniem.

Postanowieniem wydanym w dniu 12 września 2019 r. Sąd Rejonowy w Grudziądzu udzielił małoletniej powódce zabezpieczenia i zobowiązał Patyka C. do uiszczania na rzecz O. C. alimentów w kwocie 500 zł miesięcznie.

Pozwany uznał powództwo o alimenty do kwoty 400 zł i wniósł o oddalenie powództwa w pozostałej części. Wskazał, że w okresie pozostawania w związku z powódką, jak również później, dobrowolnie przekazywał powódce pieniądze oraz dokonywał zakupów rzeczowych. Zaznaczył, że dużego wsparcia w wychowaniu małoletniej udzielała również jego matka. Zdaniem pozwanego potrzeby małoletniej powódki oraz jej matki określone żądaniem pozwu zostały znacząco zawyżone.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletnia O. C. urodziła się w dniu (...) i pochodzi z nieformalnego związku (...) oraz P. C., który ostatecznie zakończył się w kwietniu 2019 r. Rodzice małoletniej pozostawali w związku od grudnia 2017 r. do maja 2018 r. Następnie po narodzinach dziecka mieszkali razem w okresie od marca 2019 r. do kwietnia 2019 r. Obecnie małoletnia zamieszkuje wraz z matką i jej rodzicami w miejscowości P..

W. L. uczy się zaocznie w szkole średniej (...). Po ukończeniu szkoły i zdaniu egzaminu maturalnego planuje kontynuować naukę w trybie niestacjonarnym oraz zdobyć zawód. W chwili wytoczenia powództwa była osobą bezrobotną. Od marca 2020 r. pracuje w pełnym wymiarze czasu pracy jako konsultant infolinii i osiąga z tego tytułu wynagrodzenie w kwocie około 1920 zł netto (minimalne wynagrodzenie za pracę). Ponadto otrzymuje na małoletnią świadczenie 500+. Przez rok od urodzenia dziecka do 12 grudnia 2019 r. otrzymywała świadczenie rodzicielskie w kwocie 1000 zł miesięcznie. Matka małoletniej zamieszkuje wraz z rodzicami w nieruchomości stanowiącej ich własność. Kobieta nie partycypuje w kosztach utrzymania nieruchomości.

Podczas ciąży u powódki W. L. zdiagnozowano cukrzycę. Z tego względu musiała utrzymywać ścisłą dietę oraz zażywać insulinę. Oprócz tego kupowała witaminy za ok. 50 zł/mies. oraz paski i igły do glukometru za ok. 70 zł/mies. Ponadto przyjmowała antybiotyk ze względu na infekcję bakteryjną, ponosząc wydatek rzędu 60 zł.

W czasie ciąży powódka przyjmowała zwiększone dawki leku na tarczycę. Koszt zakupu leku stanowił kwotę ok. 100 zł/mies. Obecnie powódka wydaje na zakup tego leku ok. 30-40 zł/mies. Podczas ciąży pozostawała również pod opieką poradni diabetologicznej

w B., do której musiała jeździć co 2-3 tygodnie. Jeden wyjazd do lekarza kosztował ok. 100 zł. W ciąży powódka musiała stosować dietę dla diabetyków, co wiązało się z kupowaniem innych nie dotychczas produktów, liczeniem dawek i mierzeniem poziomu cukru. W tym okresie powódka korzystała z pomocy finansowej swojej matki, która kupowała dla niej wyżywienie, lekarstwa oraz ponosiła koszty dojazdu do B.. Pozwany pokrywał koszty odpłatnych badań USG w kwocie ok. 150 zł. Pozwany wiedział o przyjmowaniu przez powódkę leków z powodu cukrzycy ciążowej.

Powódka W. L. w okresie ciąży oraz porodu poniosła koszty zakupu części wyprawki dla dziecka. Zakupiła nosidełko, nianię elektryczną, butelki, sterylizator do butelek, podgrzewacz do mleka, krzeselko do karmienia, wianienkę, fotelik samochodowy, ubranka, kocyki. Na ten cel przeznaczyła około 1.500 zł.

/dowód: akt urodzenia O. C. k. 5 akt, zeznania powódki W. L. k. 70v-71 akt, zeznania świadka M. L. k. 65v-66 akt, zeznania pozwanego P. C. k. 71-71v akt/

Małoletnia O. C. ma ukończony rok i trzy miesiące. Zasadniczo jest zdrowym i prawidłowo rozwijającym się dzieckiem. Jeden raz przebywała w szpitalu ze względu na zakażenie rotawirusem. Oprócz tego nie ma problemów związanych ze

zdrowiem i nie choruje przewlekłe. Na co dzień przebywa pod opieką matki. Miesięczne potrzeby małej powódki obejmują: pampersy ok. 200 zł, mleko modyfikowane (4 op.) ok. 270 zł, kaszki (5 op.) ok. 50 zł, chusteczki nawilżone 50 zł, kosmetyki 50 zł. Ponadto z uwagi na, iż dziecko zaczęło chodzić konieczny był zakup butów za ok. 100 zł oraz większej ilości rajstop

i skarpetek. Niezbędny był też zakup smoczków w kwocie ok 40 zł. Potrzeby powódki

w znacznej mierze są zaspokajane przez matkę małej. Matka małej planuje zapisać dziecko do żłobka, aby móc wykonywać pracę zarobkową. Koszt pobytu dziecka w placówce będzie wynosił 600 zł miesięcznie.

/dowód: paragony k. 53-57 akt, pismo z dn. 14.11.2019 r. k. 52 akt, przesłuchanie powódki W. L. k. 70v-71 akt, zeznania świadka M. L. k. 65v-66 akt/

P. C. pracuje na pełen etat jako fryzjer i osiąga z tego tytułu wynagrodzenie w wysokości 3.000 zł netto. Ponadto z pracy dorywczej osiąga dochód w kwocie około 600-700 zł miesięcznie. Ojciec małej we wcześniejszej pracy osiągał wyższy dochód, jednak ze względu na zamknięcie salonu fryzjerskiego musiał ją zmienić. Pozwany nie posiada żadnego majątku, jedynym jego źródłem utrzymania jest wynagrodzenie za pracę. Mieszka w P. w wynajętym mieszkaniu, w którym ma do dyspozycji jeden pokój. Na koszty utrzymania pozwanego składają się: czynsz najmu – 1100 zł/mies., wyżywienie – 700 zł/mies., karnet na siłownię – 99 zł/mies., telefon – ok. 100 zł./mies., bilety komunikacji miejskiej – ok. 100 zł/mies., bilety na pociąg – 102 zł/mies. Od momenty rozstania z matką małej O. pozwany przekazywał jej dobrowolnie kwotę 500 zł na utrzymanie córki. Poza małą powódką i nie ma innych dzieci na utrzymaniu, jest kawalerem.

Matka pozwanego przed porodem otrzymała od powódki listę rzeczy z niezbędną wyprawką. Pozwany kupił wyposażenia łóżeczka, kosmetyki, ubranka oraz przekazał 800 zł na zakup wózka. Matka pozwanego nabyła przewijak, karuzelę, placyk oraz zabawki. W czasie ciąży W. L. informowała go, że potrzebuje pieniędzy, przekazywał wówczas pieniądze na wizyty u ginekologa oraz USG (łącznie ok. 150 zł). W. L. informowała go również, że bierze lekarstwa z powodu cukrzycy ciąży. Pozwany nie wiedział natomiast o infekcjach W. L. w czasie ciąży.

P. C. utrzymuje kontakty z małą powódką i zabiera ją raz w miesiącu do domu swoich rodziców. Pozwany uczestniczy w życiu dziecka i prócz alimentów czyni na rzecz małej O. również inne wydatki. Gdy dziecko przebywa z nim zapewnia mu bieżące potrzeby. Ponadto kupuje ubrania dla małej. W opiece nad córką pomaga również matka pozwanego, która zajmując się nią czasami, gdy W. L. jest w pracy lub szkole.

/dowód: umowa o pracę k. 60 akt, umowa najmu k. 28-32 akt, zdjęcia k. 33, 67 akt, paragony k. 45-46 akt, zeznania świadka M. G. k. 66v akt, przesłuchanie pozwanego P. C. k. 71-71v akt/

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty przedłożone przez strony w przedmiotowej sprawie oraz zeznania świadków i bezsporne twierdzenia stron. Wiarygodność dokumentów nie była kwestionowana.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków M. L. i M. G., ponieważ ich zeznania odnośnie relacji pomiędzy stronami, kwestii związanych z przygotowaniem w okresie ciąży wyprawki dla dziecka oraz sposobu ponoszenia kosztów utrzymania W. L. w tym okresie oraz utrzymania małej O. C. znajdują potwierdzenie zarówno w dokumentach, jak i twierdzeniach stron.

Zgodnie z art. 135 § 1 i 2 k.r.o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Mała powódka znajduje się w wieku, w którym głównymi wydatkami związanymi z dzieckiem są pieluchy, środki czystości, zabawki, ubranka, wyżywienie, obuwie i w miarę potrzeby - lekarstwa. Przy czym należy zauważyć, że część z tych potrzeb np. pieluchy, mleko, wyżywienie- muszą być zaspokajane co miesiąc, natomiast pozostałe – w dłuższych okresach czasu. Owe podstawowe potrzeby małej powódki kształtują się w granicach ok. 600

zł miesięcznie. Pozostałe potrzeby (zabawki, lekarstwa, buciki itp.) kształtują się w granicach ok. 100-200 zł. Część wydatków związanych z ubraniami pokrywa również pozwany poprzez zapewnienie córce ubranek i wyżywienia podczas pobytu u jego rodziców. Małoletnia nie chodzi do żłobka, zatem w tym zakresie nie można mówić o istnieniu usprawiedliwionych potrzeb.

Wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego; w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego.

Kierując się tymi równorzędnymi przesłankami sąd ustala wysokość konkretnego obowiązku alimentacyjnego.

Bezsporne jest, że wiodącym rodzicem dla małoletniej powódki jest W. L., która na co dzień realizuje swój obowiązek alimentacyjny poprzez osobiste starania o utrzymanie i wychowanie córki. Pozwany natomiast, chociażby z racji mieszkania w P., nie jest w stanie swojego obowiązku alimentacyjnego realizować w tej postaci co matka małoletniej. Z tego względu jego obowiązek alimentacyjny musi przybrać formę świadczenia pieniężnego.

Możliwości zarobkowe osoby zobowiązanej nie wynikają z faktycznie osiągniętych zarobków i dochodów, ale stanowią środki pieniężne, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności, stosownie do swych sił umysłowych i fizycznych. W uzasadnieniu uchwały 7 sędziów SN z dnia 26 maja 1995 r., III CZP 178/94 (LEX nr 4233), Sąd Najwyższy podkreślił, że: "ustalenie możliwości zarobkowych (majątkowych) zobowiązanego do alimentacji ma często charakter hipotetyczny, gdyż kryterium takich możliwości nie zawsze są zarobki osiągnięte aktualnie przez zobowiązanego, lecz sama zdolność do uzyskania wyższego wynagrodzenia. Jeżeli zatem - najczęściej - wysokość alimentów sąd ustala na podstawie zarobków otrzymywanych przez pozwanego, to nie dlatego, że pomija dyspozycję art. 135 § 1 k.r.o., lecz z tej racji, że zarobki te odpowiadają możliwościom zobowiązanego. Wszystko to prowadzi to do konkluzji, że poza całokształtem okoliczności faktycznych, które w sprawie o alimenty sąd obowiązany jest wziąć pod uwagę, istnieje pewna sfera ocen, które odnoszą się do przypuszczenia, domysłu, a nie do faktów jako okoliczności rzeczywistych".

Podkreślić także należy, że rodzice są zobowiązani do podzielenia się z dzieckiem nawet najmniejszym dochodem, zaś obowiązkiem rodzica jest zaspokajanie potrzeb dziecka, zwłaszcza, gdy jest niepełnoletnie.

Pozwany jest zdrowy, poza małoletnią powódką nie ma innych osób na utrzymaniu, pracuje zarobkowo. Jego miesięczny dochód kształtuje się w granicy 3000 zł (wynagrodzenie za pracę) plus 600-700 zł z pracy dodatkowej. Ustalając możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego zauważyć należy, że w dniu orzekania nie obowiązywały jeszcze restrykcje w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i świadczenia usług związane z pandemią (...)19.

Zatem po odliczeniu od pensji podstawowej kwot związanych z utrzymaniem się przez pozwanego w P. stwierdzić należy, że pozostaje mu do dyspozycji kwota ok. 900-1000 zł miesięcznie. Do tego należy doliczyć kwoty, które pozwany osiąga w wyniku pracy dodatkowej. W ocenie Sądu I instancji, kwota alimentów w wysokości 650 zł miesięcznie mieści się w możliwościach zarobkowych pozwanego i nie powoduje nadmiernego obciążenia.

Mając powyższe na względzie, Sąd na podstawie art. 135 § 1 k.r.o. orzekł jak w pkt. I wyroku i oddalił powództwo małoletniej powódki ponad kwotę 650 zł miesięcznie jako bezzasadne (pkt II wyroku).

Zgodnie z art. 141 § 1 k.r.o. ojciec niebędący mężem matki jest zobowiązany przyczynić się do pokrycia: kosztów trzymiesięcznego utrzymania matki w okresie porodu, wydatków związanych z ciążą i porodem oraz innych koniecznych wydatków lub szczególnych strat majątkowych poniesionych przez matkę wskutek ciąży lub porodu.

Za wydatki związane z ciążą i porodem należy uważać wszystkie wydatki, które stały się potrzebne wskutek ciąży lub porodu, których by matka dziecka nie miała, gdyby nie była w ciąży albo gdyby nie rodziła. Natomiast koszty związane

z utrzymaniem matki w okresie porodu obejmują koszty jej wyżywienia, odzieży, mieszkania, środków pielęgnacji i higieny, lekarstw, itp.

Pozwany zanegował wysokość roszczeń powódki opartych na art. 141 k.r.o. podnosząc, że są wygórowane. Wskazał również, że partycypował w zakupie wyprawki dla dziecka - w zakresie określonym przez powódkę. Zakupił również m.in. ubranka dla noworodka i kosmetyki, dołożył się do kosztów zakupu wózka. Ponadto opłacił wizyty u ginekologa z badaniem USG.

Nadmienić również należy, że powódka w żadnym stopniu nie poparła żądanych z tego tytułu kwot dokumentami w postaci paragonów czy rachunków.

Ojciec nie będący mężem matki nie jest zobowiązany do pokrycia całości wskazanych w przepisie kosztów utrzymania, wydatków związanych z ciążą i porodem, ale jedynie ich odpowiedniej części. Matka dziecka pozamałżeńskiego również powinna ponosić koszty związane z urodzeniem dziecka.

W zakresie zatem żądania powódki o zwrot wydatków związanych z wyprawką dziecka, Sąd uznał, że pozwany partycypując w jej zakupie przed wytoczeniem powództwa spełnił swój obowiązek wynikający z art. 141 § 1 k.r.o. i w tym zakresie żądanie jest bezzasadne.

Odnosząc się natomiast do żądania zwrotu kosztów trzymiesięcznego utrzymania powódki, Sąd stwierdził, że mimo braku udokumentowania ich wysokości, wystarczające będzie oparcie się na zeznaniach matki powódki – M. L. i przesłuchaniu stron. Pozwany przyznał, że powódka informowała go o cukrzycy ciążowej, jednakże nie prosiła go o pieniądze na lekarstwa. Niewątpliwie powódka cierpiąc w tym okresie na cukrzycę musiała brać lekarstwa, badać cukier, przyjmować insulinę, stosować odpowiednią dietę oraz kontrolować swoje zdrowie w poradni diabetologicznej. W związku z chorobą tarczycy w okresie ciąży pojawiła się również potrzeba zwiększenia dawki leku, który powódka przyjmuje, co również generowało większe koszty. Bezsporne jest również, że wszelkie koszty związane z leczeniem powódki w okresie ciąży ponosiła w całości świadek M. L., albowiem w tym okresie powódka nie miała własnego źródła utrzymania i pozostawała na całkowitym utrzymaniu swoich rodziców. Pozwany przez ten czas nie partycypował w żadnym stopniu w utrzymaniu powódki.

W ocenie Sądu poniesione przez powódkę koszty związane w utrzymaniem prawidłowego stanu jej zdrowia nie są wygórowane. W tej sytuacji Sąd uznał, że pozwany winien przyczynić się do pokrycia kwoty 1500 zł za trzy miesiące utrzymania powódki w okresie porodu. Określając jaka część tych kosztów jest odpowiednia, Sąd wziął pod uwagę sytuację życiową stron, usprawiedliwione wówczas potrzeby powódki W. L., jej ówczesne majątkowe i zarobkowe możliwości oraz obecne możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego.

Mając powyższe na względzie, Sąd na podstawie art. 141 § 1 k.r.o. orzekł jak w pkt. III wyroku i oddalił powództwo powódki ponad kwotę 1500 zł jako bezzasadne (pkt V wyroku).

Zgodnie z art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie.

W ocenie Sądu możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego pozwalają mu co do zasady zapłacić kwotę 1500 zł, jednakże niejednorazowo. Przed wszystkim pozwany powinien zadbać o to, by jego córka miała zaspokojone potrzeby na bieżąco. Zasądzona na rzecz powódki W. L. kwota nie powinna również zmuszać pozwanego do wzięcia ewentualnej pożyczki czy kredytu w celu terminowej spłaty całej kwoty, ponieważ będzie to niewątpliwie prowadziło do pogorszenia jego sytuacji majątkowej, w konsekwencji również sytuacji jego córki. Pozwany nie ma majątku, który mógłby spieniężyć. Ponadto przepis art. 141 § 1 k.r.o. nie wyłącza możliwości określenia udziału ojca w pokryciu kosztów trzymiesięcznego utrzymania matki w miesięcznych ratach.

Reasumując, Sąd na podstawie art. 320 k.p.c. orzekł jak w pkt. IV wyroku.

W sprawie wartość przedmiotu sporu wyniosła ostatecznie 24270 zł (1600 zł x 12 + 5070 zł). Opłata stała od pozwu o alimenty wyniosła 750 zł, natomiast opłata stała od żądania opartego na podstawie art. 141 § 1 k.r.o. wyniosła 400 zł. Wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla powódki W. L. wynosi 2400 zł.

Powódki są zwolnione z kosztów sądowych, jednakże to zwolnienie nie obejmuje kosztów procesu. Małoletnia powódka O. C. przegrała proces w 60%, natomiast powódka W. L. – w 70% i w tym zakresie co do zasady powinny być obciążone kosztami procesu. Pozwany również przegrał proces i w tym zakresie winien zwrócić koszty procesu. Jednakże biorąc pod uwagę charakter sprawy oraz sytuację majątkową i zarobkową stron oraz fakt, że pozwany zobowiązany jest przeznaczać pieniądze przede wszystkim na zaspokojenie potrzeb córki, Sąd uznał, zachodzą okoliczności wskazane w art.102 k.p.c. i nie obciążył stron kosztami procesu (pkt VI).

Z tych samych powodów Sąd odstąpił od obciążenia pozwanego kosztami sądowymi zgodnie z art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t.Dz.U.2019.785).

W sprawie pełnomocnika z urzędu przedłożył spis kosztów na kwotę opłaty zasadniczej 3600 zł. Ustalona przez Sąd wartość przedmiotu sporu wskazuje, że zgodnie z § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03.10.2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (j.t. Dz.U.2019.68), opłata podstawowa wynosi 2400 zł. Wprawdzie Sąd może przyznać to wynagrodzenie w wysokości wyższej niż kwota 2440 zł, jednakże w przedmiotowej sprawie nie zaszyły przesłanki do jej podwyższenia określone w § 4 ust. 2 pkt. 1-4 rozporządzenia. Z tego względu orzeczono jak w pkt. VIII wyroku.

O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono w pkt. IX na podstawie z art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c.